

ĐỔI MỚI PHƯƠNG THỨC LÃNH ĐẠO CỦA CẤP ỦY XÃ, PHƯỜNG TRONG PHÁT TRIỂN DU LỊCH Ở TỈNH ĐIỆN BIÊN

LÒ THỊ HƯƠNG HÀ
Trường Chính trị tỉnh Điện Biên

Nhận bài ngày 20/7/2026. Sửa chữa xong 25/8/2026. Duyệt đăng 10/9/2026.

Abstract

The two-tier local government model requires commune and ward Party committees in Dien Bien province to adopt more enabling, collaborative, and results-oriented leadership approaches to tourism development. Drawing on its historical sites, diverse ethnic cultural heritage, landscapes, and community-based tourism, the province aims to develop tourism products in all 45 communes and wards by 2030. Through documentary research, analysis, synthesis, and comparison with local practice, this study identifies emerging requirements for grassroots leadership in tourism development. The findings highlight the need to shift from planning within administrative boundaries to considering tourism spaces and value chains, translate broad policy directions into measurable objectives and verifiable outcomes, and recognize communities as active participants with ownership of tourism development. Leadership approaches should also connect tourism with experiential education, cultural preservation, digital transformation, human resource development, and environmental protection. The study proposes measures to strengthen leadership effectiveness and mobilize local resources, focusing on identifying local strengths, coordinating stakeholders, assessing outcomes, developing pilot models, improving access to policy support, and strengthening the accountability of grassroots leaders.

Keywords: Commune and ward Party committees, community, dien Bien, leadership approaches, tourism development.

1. Đặt vấn đề

Trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội, du lịch ngày càng có khả năng kết nối kinh tế, văn hóa, giáo dục, môi trường, thương mại và cộng đồng. Đối với địa phương giàu tài nguyên lịch sử, văn hóa và tự nhiên, phát triển du lịch (PTDL) là quá trình chuyển hóa các giá trị đặc hữu thành nguồn lực phục vụ phát triển. Trong đó, tài nguyên không tự thân trở thành sản phẩm du lịch mà cảnh quan cần được tổ chức khai thác phù hợp; giá trị văn hóa chỉ tạo sinh kế khi được cộng đồng nhận thức, bảo tồn và chuyển hóa thành sản phẩm; di tích lịch sử chỉ phát huy đầy đủ giá trị khi được kết nối với tham quan, trải nghiệm và giáo dục. Do đó, cách tổ chức, quản trị và huy động các chủ thể ở cơ sở có vai trò rất quan trọng. Ở cấp cơ sở, xã, phường là nơi trực tiếp gắn với cộng đồng, tài nguyên và không gian sống trong bối cảnh sắp xếp đơn vị hành chính cấp xã năm 2025 (Quốc hội, 2025). Cảnh quan, môi trường, văn hóa ứng xử, chất lượng dịch vụ và sự tham gia của người dân đều được hình thành tại đây. Do đó, phương thức lãnh đạo của cấp ủy có ảnh hưởng trực tiếp đến khả năng phát huy nguồn lực và tổ chức hoạt động du lịch. Điện Biên có hệ thống di tích gắn với Chiến thắng Điện Biên Phủ, không gian văn hóa đa dân tộc, cảnh quan miền núi, bản làng truyền thống và tiềm năng du lịch cộng đồng. Sau Năm Du lịch quốc gia - Điện Biên 2024, yêu cầu nâng cao chất lượng, mở rộng không gian và tăng tính bền vững ngày càng rõ. Theo định hướng giai đoạn 2026-2030, định hướng đến năm 2035, tỉnh đặt mục tiêu đến năm 2030 đón 2,65 triệu lượt khách, tổng thu trên 5.000 tỷ đồng, tạo việc làm cho 19.500 lao động và có sản phẩm du lịch tại 45/45 xã, phường (Tỉnh ủy Điện Biên, 2025). Mục tiêu này cho thấy mỗi xã, phường có thể trở thành một mắt xích trong hệ sinh thái du lịch của tỉnh. Cùng với việc vận hành mô hình chính quyền địa phương hai cấp, cấp xã, phường cần chủ động hơn trong nhận diện tiềm

Email: huonghatct@gmail.com

năng, tổ chức nguồn lực và giải quyết vấn đề phát triển từ thực tiễn. Vì vậy, vấn đề nghiên cứu không chỉ là quan tâm PTDL mà là đổi mới phương thức lãnh đạo để kết nối, huy động và phát huy hiệu quả nguồn lực tại chỗ.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu định tính, chủ yếu dựa trên nghiên cứu tài liệu và phân tích thực tiễn. Nguồn tài liệu gồm các nghị quyết, chính sách, pháp luật và văn bản của tỉnh Điện Biên liên quan đến PTDL, tổ chức chính quyền địa phương và hỗ trợ sản phẩm du lịch (Ban Chấp hành Trung ương, 2017; Quốc hội, 2017; HĐND tỉnh Điện Biên, 2026; Tỉnh ủy Điện Biên, 2025).

Phương pháp phân tích, tổng hợp được sử dụng để nhận diện những thay đổi trong yêu cầu lãnh đạo PTDL ở cấp xã, phường và mối quan hệ giữa cấp ủy, chính quyền, doanh nghiệp, cơ sở giáo dục và cộng đồng. Phương pháp đối chiếu thực tiễn được vận dụng để xem xét sự phù hợp giữa định hướng của tỉnh với điều kiện tổ chức, nguồn lực và khả năng thực hiện ở cơ sở. Trọng tâm nghiên cứu là yêu cầu đổi mới phương thức lãnh đạo và các giải pháp để du lịch vừa tạo sinh kế, vừa bảo tồn văn hóa và phát huy giá trị giáo dục ở địa phương.

3. Nội dung nghiên cứu

3.1. Mở rộng không gian phát triển và nhận diện lợi thế du lịch ở cơ sở

Những năm gần đây, du lịch ở tỉnh Điện Biên có sự chuyển biến về quy mô và định hướng. Năm Du lịch quốc gia - Điện Biên 2024 góp phần quảng bá hình ảnh và nâng cao mức độ nhận diện của địa phương. Giai đoạn tiếp theo cần chuyển trọng tâm từ gia tăng số lượng khách sang nâng cao chất lượng trải nghiệm, kéo dài thời gian lưu trú và tăng giá trị chi tiêu. Mục tiêu có sản phẩm du lịch tại 45/45 xã, phường cần được nhìn nhận như quá trình mở rộng không gian phát triển, đưa du lịch đến gần cộng đồng và hình thành mạng lưới sản phẩm bổ trợ nhau. Một bản làng, nghề truyền thống, sản phẩm nông nghiệp, câu chuyện lịch sử hay không gian sinh thái đều có thể trở thành một thành tố của chuỗi giá trị. Vì vậy, cấp ủy cơ sở cần lãnh đạo rà soát lợi thế theo nghĩa rộng, lựa chọn giá trị có khả năng phát triển thành sản phẩm, tránh phát triển theo phong trào hoặc sao chép mô hình. Từ góc độ lãnh đạo ở cơ sở, việc nhận diện lợi thế cần được thực hiện bằng một quy trình thống nhất thay vì dừng ở việc liệt kê tài nguyên. Cấp ủy có thể lãnh đạo chính quyền cùng cộng đồng lập danh mục tài nguyên, xác định mức độ sẵn sàng khai thác, nhu cầu đầu tư và khả năng liên kết. Cách làm này giúp lựa chọn đúng trọng tâm, đồng thời tạo căn cứ để ưu tiên nguồn lực và theo dõi kết quả. Trong điều kiện nguồn lực phân tán, ưu tiên sản phẩm có khả năng kết nối với các tuyến, điểm đến đã có thị trường sẽ giảm rủi ro. Việc lựa chọn cũng cần tính đến khả năng người dân duy trì dịch vụ sau giai đoạn hỗ trợ. Đây là yêu cầu quan trọng đối với phương thức lãnh đạo theo hướng bền vững, bởi sản phẩm chỉ có ý nghĩa khi có khả năng tồn tại trong hoạt động thực tế. Đối với cấp ủy, nhận diện lợi thế còn là cơ sở để xác định trọng tâm tuyên truyền và huy động xã hội. Khi lợi thế được diễn giải thành những giá trị cụ thể, người dân dễ nhận biết phần việc của mình, doanh nghiệp dễ xác định cơ hội hợp tác và các tổ chức đoàn thể có thể tham gia đúng vai trò. Qua đó, công tác lãnh đạo có điều kiện chuyển từ vận động chung sang huy động theo từng mục tiêu cụ thể. Việc lựa chọn không gian và sản phẩm cũng cần gắn với quản lý, sử dụng đất phù hợp và khai thác nguồn lực nông nghiệp, nông thôn theo hướng bền vững (Ban Chấp hành Trung ương, 2022a; 2022b).

3.2. Đổi mới từ tư duy địa giới sang tư duy không gian và chuỗi giá trị

Một ví dụ thực tiễn có thể tham khảo là cách tổ chức PTDL cộng đồng tại bản Nà Sự, xã Mường Chà. Tháng 12/2025, xã Nậm Nền đã đến Nà Sự học tập kinh nghiệm và được xã Mường Chà cùng các hộ làm du lịch trao đổi cụ thể về cách lưu giữ, phát huy giá trị văn hóa dân tộc; xây dựng, bố trí nhà truyền thống; thiết kế không gian và cảnh quan môi trường xanh, sạch, đẹp; quản lý, điều hành và tổ chức phục vụ khách ăn uống. Đáng chú ý, việc trao đổi kinh nghiệm không dừng ở giới thiệu chủ trương mà đi vào từng khâu vận hành của điểm đến, qua đó giúp xã bạn có cơ sở lựa chọn cách làm phù hợp với điều kiện thực tế. Đây là biểu hiện rõ của phương thức lãnh đạo dựa trên thực tiễn, trong đó cấp ủy,

chính quyền tạo điều kiện để cộng đồng trực tiếp tham gia, chia sẻ kinh nghiệm và từng bước hoàn thiện sản phẩm, thay vì chỉ dừng ở tuyên truyền hoặc ban hành chủ trương (Giàng Blà, 2025).

Du lịch được hình thành theo hành trình và trải nghiệm của du khách chứ không theo ranh giới hành chính. Một hành trình tại Điện Biên có thể kết hợp di tích lịch sử, văn hóa cộng đồng, cảnh quan tự nhiên và sản phẩm đặc trưng. Do đó, cấp ủy xã, phường cần chuyển từ tư duy “địa phương có gì thì phát triển nấy” sang xác định vị trí của địa phương trong không gian du lịch chung.

Địa phương có thể mạnh văn hóa cộng đồng có thể là điểm trải nghiệm bổ trợ cho tuyến lịch sử; nơi có nông sản đặc trưng có thể kết nối với lưu trú và dịch vụ; khu vực có cảnh quan tự nhiên có thể PTDL sinh thái và giáo dục môi trường. Mỗi xã, phường không nhất thiết phải trở thành điểm đến độc lập mà cần xác định rõ vai trò trong hành trình lớn hơn. Cấp ủy vì vậy cần thúc đẩy phối hợp liên xã, liên phường và kết nối doanh nghiệp lữ hành. Cùng với đó cần xác lập nguyên tắc: cấp ủy định hướng, chính quyền kiến tạo, doanh nghiệp kết nối thị trường, cộng đồng sáng tạo và hưởng lợi.

Cách tiếp cận theo không gian cũng đặt ra yêu cầu thay đổi cách các địa phương trao đổi và phối hợp với nhau. Thay vì mỗi nơi xây dựng sản phẩm và quảng bá riêng, các xã, phường cần chia sẻ thông tin về thời gian tham quan, dịch vụ, mùa vụ, sự kiện và năng lực phục vụ để hình thành hành trình thuận tiện. Vai trò của cấp ủy là tạo đồng thuận liên địa bàn, tháo gỡ khác biệt lợi ích và khuyến khích các chủ thể cùng nhìn vào giá trị của toàn chuỗi.

Liên kết không gian không đồng nghĩa với xóa bỏ đặc trưng của từng địa phương. Ngược lại, liên kết chỉ có giá trị khi mỗi xã, phường tạo ra một nội dung riêng, đồng thời bổ sung cho sản phẩm khác. Vì vậy, cấp ủy cần khuyến khích sự khác biệt có kiểm soát, tránh tình trạng nhiều địa bàn cùng xây dựng sản phẩm giống nhau nhưng thiếu thị trường và thiếu khả năng duy trì.

Doanh nghiệp lữ hành và cơ sở dịch vụ cần được xem là đối tác trong quá trình thiết kế sản phẩm, không chỉ là đơn vị quảng bá sau khi sản phẩm đã hoàn thành. Việc trao đổi sớm với thị trường giúp địa phương hiểu yêu cầu của khách, điều chỉnh thời lượng, mức giá, chất lượng dịch vụ và khả năng kết nối. Cấp ủy có thể định hướng cơ chế gặp gỡ, đối thoại và liên kết phù hợp.

3.3. Chuyển từ lãnh đạo bằng chủ trương chung sang lãnh đạo dựa trên kết quả

Nghị quyết và chương trình hành động vẫn là công cụ quan trọng nhưng hiệu quả lãnh đạo không thể chỉ đo bằng số lượng văn bản hay hoạt động. Những định hướng như quảng bá, PTDL cộng đồng, huy động nguồn lực chỉ có giá trị khi được cụ thể hóa thành mục tiêu, nhiệm vụ và kết quả kiểm chứng được.

Cấp ủy cần xác định rõ sản phẩm nào được hình thành, chủ thể nào tham gia, bao nhiêu hộ dân hưởng lợi, điểm nghẽn cần giải quyết, nguồn lực có thể huy động và tiêu chí đánh giá. Lãnh đạo dựa trên kết quả không chỉ là theo dõi các chỉ tiêu số lượng mà quan trọng hơn là xem những hoạt động đã tạo ra chuyển biến gì trong thực tế. Các tiêu chí nên bao gồm sản phẩm được hình thành và duy trì, số hộ tham gia, việc làm, thu nhập, mức độ hài lòng của du khách, bảo tồn văn hóa, chất lượng môi trường và khả năng duy trì sản phẩm sau hỗ trợ. Để tránh hình thức, kiểm tra của cấp ủy cần dựa vào bằng chứng. Có thể sử dụng hồ sơ sản phẩm, sổ hộ tham gia, doanh thu, việc làm, phản hồi của khách và mức độ duy trì hoạt động để đánh giá. Khi kết quả được theo dõi định kỳ, những nhiệm vụ không tạo chuyển biến sẽ được điều chỉnh sớm. Kết quả theo dõi cũng có thể làm căn cứ để xem xét việc phân bổ hỗ trợ, thay vì chia đều giữa các địa bàn. Lãnh đạo dựa trên kết quả cũng đòi hỏi chấp nhận việc điều chỉnh hoặc dừng những mô hình không hiệu quả. Nếu chỉ coi hoàn thành kế hoạch là thành công, cấp cơ sở dễ duy trì những hoạt động ít tác động. Ngược lại, đánh giá theo kết quả cho phép nhận diện sớm hạn chế, thay đổi cách làm và tập trung nguồn lực vào những sản phẩm có khả năng tạo giá trị thực.

Các chỉ tiêu định lượng cần được kết hợp với chỉ tiêu định tính. Chẳng hạn, số lượt khách tăng nhưng môi trường xuống cấp hoặc lợi ích của cộng đồng không được cải thiện thì chưa thể coi là thành công bền vững. Vì vậy, hệ thống đánh giá cần phản ánh đồng thời kinh tế, xã hội, văn hóa và môi trường, phù hợp với đặc điểm từng sản phẩm và địa bàn.

3.4. Phát huy vai trò của cộng đồng và phát triển nguồn nhân lực tại chỗ

Du lịch cộng đồng có khả năng tạo sinh kế nhưng cũng có nguy cơ thương mại hóa văn hóa nếu người dân chỉ cung cấp dịch vụ mà không tham gia quyết định. Do đó, cần phân biệt cộng đồng “tham gia làm du lịch” với cộng đồng “làm chủ quá trình PTDL”. Người dân cần tham gia từ nhận diện tài nguyên, lựa chọn sản phẩm, tổ chức dịch vụ đến phân chia lợi ích; khi lợi ích gắn với trách nhiệm bảo vệ tài nguyên, động lực bảo tồn sẽ bền vững hơn. Cách tiếp cận này phù hợp với yêu cầu phát triển nông nghiệp, nông dân, nông thôn gắn với nâng cao đời sống và phát huy nguồn lực tại chỗ (Ban Chấp hành Trung ương, 2022b).

Cấp ủy cần chuyển từ tuyên truyền, vận động đơn thuần sang tạo cơ chế để cộng đồng thực sự trở thành chủ thể; hỗ trợ tổ hợp tác, hợp tác xã, nhóm hộ kinh doanh; đào tạo kỹ năng; tạo điều kiện tiếp cận chính sách và duy trì đối thoại. Thanh niên cần được phát huy trong sáng tạo nội dung số, kể câu chuyện về lịch sử, văn hóa, con người và cảnh quan địa phương.

Nguồn nhân lực cần được phát triển theo nhu cầu thực tiễn. Cán bộ quản lý cần được bồi dưỡng về chính sách, quản trị điểm đến, liên kết và chuyển đổi số; trong khi chủ hộ, người làm dịch vụ, nghệ nhân và thanh niên cần được đào tạo ngắn, thực hành về giao tiếp, giới thiệu văn hóa, phục vụ, vệ sinh, xử lý tình huống và ứng xử văn minh.

Phát huy cộng đồng làm chủ thể còn liên quan đến cơ chế phân chia lợi ích và trách nhiệm. Nếu lợi ích tập trung vào một số hộ trong khi chi phí bảo vệ cảnh quan do cộng đồng gánh chịu, sự tham gia sẽ khó bền vững. Vì vậy, cấp ủy cần khuyến khích các nhóm cộng đồng xây dựng quy chế hoạt động, thống nhất chất lượng dịch vụ, đóng góp bảo vệ môi trường và minh bạch hóa lợi ích. Cách làm này góp phần tạo điều kiện để du lịch cộng đồng phát triển ổn định hơn. Để cộng đồng thực sự là chủ thể, tiếng nói của người dân cần được đưa vào quá trình lựa chọn sản phẩm. Những người am hiểu tập quán, nghề truyền thống, câu chuyện địa phương có thể cung cấp tri thức mà các kế hoạch hành chính khó thay thế. Cấp ủy cần tạo không gian đối thoại để tri thức đó được sử dụng trong thiết kế sản phẩm, đồng thời tôn trọng giới hạn của những giá trị văn hóa không nên thương mại hóa.

Hợp tác xã, tổ hợp tác và nhóm hộ có thể giúp cộng đồng chuyển từ cung cấp dịch vụ nhỏ lẻ sang phối hợp theo chuỗi. Tuy nhiên, việc thành lập tổ chức không nên chỉ nhằm hoàn thành chỉ tiêu mà cần chú trọng năng lực quản trị, phân công, kế toán, chất lượng dịch vụ và khả năng kết nối thị trường. Đây là nội dung mà cấp ủy có thể định hướng còn chính quyền và các đơn vị chuyên môn hỗ trợ thực hiện.

3.5. Gắn phát triển du lịch với giáo dục trải nghiệm, bảo tồn văn hóa và môi trường

Điện Biên có nguồn tài nguyên đặc biệt có giá trị đối với giáo dục lịch sử, văn hóa và ý thức công dân. Các di tích gắn với Chiến thắng Điện Biên Phủ là không gian giáo dục trực quan; văn hóa các cộng đồng dân tộc tạo điều kiện để thế hệ trẻ nhận thức sâu sắc hơn về bản sắc địa phương. Cấp ủy có thể định hướng phối hợp giữa nhà trường, chính quyền, đoàn thể, nghệ nhân và cộng đồng để tổ chức tìm hiểu di tích, sưu tầm câu chuyện dân gian, trải nghiệm nghề truyền thống, khám phá hệ sinh thái và bảo vệ môi trường. Sự kết hợp này tạo tác động hai chiều: giáo dục hình thành trách nhiệm đối với di sản, còn du lịch tạo môi trường thực tiễn để các giá trị được tiếp cận sinh động. Vì vậy, hiệu quả du lịch cần được nhìn nhận cả ở khả năng duy trì tri thức văn hóa và truyền cảm hứng cho thế hệ trẻ.

Bảo vệ môi trường và văn hóa phải là tiêu chí của phát triển. Cấp ủy cần lãnh đạo xây dựng quy ước cộng đồng về cảnh quan, rác thải, nguồn nước, kiến trúc truyền thống và cơ chế giám sát. Bản sắc văn hóa là lợi thế tạo khác biệt cho sản phẩm; nếu bị đồng nhất hóa hoặc giản lược thành biểu diễn đơn thuần, sức hấp dẫn dài hạn sẽ suy giảm. Vì vậy, bảo tồn cần được xem là một phần của quá trình đầu tư cho sự phát triển lâu dài của du lịch. Việc kết nối du lịch với giáo dục cũng cần tránh tổ chức theo phong trào. Mỗi hoạt động nên xác định rõ nội dung học tập, đối tượng tham gia và giá trị di sản cần truyền tải. Với học sinh, có thể ưu tiên trải nghiệm tại di tích, nghề truyền thống và môi trường; với cộng đồng, chú trọng truyền dạy tri thức bản địa. Cách tiếp cận này giúp du lịch trở thành một không gian giáo dục có nội dung, thay vì chỉ là hoạt động tham quan.

Nguồn nhân lực cộng đồng cần được đào tạo theo mùa vụ và nhu cầu thực tế. Những lớp học ngắn tại điểm đến, gắn với tình huống cụ thể sẽ có khả năng áp dụng cao hơn chương trình nặng lý thuyết. Đồng thời, cần chú ý kỹ năng kể chuyện, giao tiếp liên văn hóa và sử dụng công cụ số, bởi đây là những yếu tố trực tiếp tạo nên trải nghiệm và khả năng quảng bá sản phẩm.

3.6. Chuyển đổi số và đổi mới cách thức quảng bá, quản trị thông tin

Trong môi trường số, hình ảnh địa phương được tạo nên không chỉ bởi truyền thông chính thống mà còn bởi người dân, doanh nghiệp và du khách. Hình ảnh, video, bản đồ số và đánh giá trực tuyến ngày càng ảnh hưởng đến lựa chọn điểm đến. Vì vậy, chuyển đổi số trong du lịch cấp xã, phường không chỉ là lập trang thông tin hay dùng mạng xã hội mà trước hết là tổ chức và quản trị dữ liệu.

Thông tin về điểm đến, sản phẩm, dịch vụ, lễ hội, văn hóa và câu chuyện địa phương cần được chuẩn hóa, cập nhật và khai thác hiệu quả. Cấp ủy cần coi dữ liệu và thương hiệu số là nguồn lực phát triển mới; đồng thời khuyến khích người dân, thanh niên và doanh nghiệp tạo nội dung chân thực, nhất quán với giá trị của địa phương. Cách tiếp cận này giúp mở rộng khả năng quảng bá mà không phụ thuộc hoàn toàn vào ngân sách truyền thông.

Chuyển đổi số ở cấp xã, phường cần bắt đầu từ dữ liệu chính xác và dễ sử dụng. Nếu thông tin điểm đến không đầy đủ, hình ảnh thiếu thống nhất hoặc dữ liệu không được cập nhật, truyền thông số khó tạo niềm tin. Vì vậy, cấp ủy cần lãnh đạo phân công đầu mối cập nhật dữ liệu, chuẩn hóa hình ảnh và thông tin dịch vụ, đồng thời kết nối nội dung địa phương với hệ thống thông tin chung của tỉnh khi có điều kiện.

3.7. Đưa chính sách đến đúng đối tượng và tăng khả năng huy động nguồn lực

Hiệu quả của chính sách phụ thuộc không chỉ vào nội dung mà còn vào khả năng tiếp cận của đối tượng thụ hưởng. Cấp ủy cần lãnh đạo chính quyền chủ động tuyên truyền, hướng dẫn và hỗ trợ hộ dân, hợp tác xã, doanh nghiệp tiếp cận chính sách phát triển sản phẩm du lịch theo quy định, nhất là chính sách hỗ trợ của tỉnh (Hội đồng nhân dân tỉnh Điện Biên, 2026). Cần chuyển từ tư duy “chờ người dân tìm đến chính sách” sang đưa chính sách đến đúng đối tượng, nhu cầu và thời điểm. Trong điều kiện nguồn lực hạn chế, không nên đầu tư dàn trải mà lựa chọn một số mô hình có tiềm năng để tập trung hỗ trợ. Sau triển khai cần đánh giá yếu tố phù hợp, chưa phù hợp và nguyên nhân; mô hình hiệu quả cần được tổng kết, chia sẻ để tạo lan tỏa. Đây là cách học tập từ thực tiễn, giảm chi phí thử nghiệm và nâng cao năng lực tổ chức thực hiện ở cơ sở.

Mức độ tiếp cận chính sách của người dân và các chủ thể cũng phản ánh phần nào năng lực lãnh đạo ở cơ sở. Cấp ủy không chỉ yêu cầu chính quyền tuyên truyền mà cần theo dõi xem chính sách đã đến đúng hộ dân, hợp tác xã và doanh nghiệp hay chưa, vướng mắc nằm ở hồ sơ, thủ tục hay năng lực triển khai. Việc hướng dẫn theo từng trường hợp, công khai quy trình và tổng hợp khó khăn để kiến nghị cấp có thẩm quyền sẽ làm tăng tính thực chất của chính sách hỗ trợ.

3.8. Phát huy trách nhiệm của người đứng đầu và hoàn thiện cơ chế phối hợp

Đổi mới phương thức lãnh đạo phải thể hiện rõ trách nhiệm của người đứng đầu. Bí thư cấp ủy không nhất thiết là chuyên gia du lịch nhưng cần nắm được địa phương có lợi thế gì, điểm nghẽn ở đâu, cộng đồng cần hỗ trợ gì và sản phẩm nào có khả năng phát triển. Người đứng đầu cần tăng cường tiếp xúc thực tiễn, đối thoại với người dân, doanh nghiệp, trực tiếp kiểm tra điểm đến và kịp thời xử lý vấn đề thuộc thẩm quyền. Trên phương diện tổ chức, cấp ủy tập trung định hướng, tạo thống nhất và kiểm tra; chính quyền tổ chức thực hiện, cải thiện môi trường đầu tư và dịch vụ công; doanh nghiệp kết nối thị trường, đầu tư và nâng tính chuyên nghiệp; cộng đồng trực tiếp tạo ra nhiều giá trị của trải nghiệm. Cơ sở giáo dục và các tổ chức chính trị - xã hội tham gia giáo dục, đào tạo, truyền thông và vận động. Phân định rõ trách nhiệm giúp hạn chế bao biện, làm thay hoặc đùn đẩy, đồng thời rút ngắn khoảng cách giữa chủ trương và kết quả.

Trách nhiệm người đứng đầu cần gắn với cơ chế phối hợp và chế độ kiểm tra cụ thể. Người đứng đầu phải tạo được sự thống nhất trong cấp ủy, phân công rõ nhiệm vụ, duy trì đối thoại và kịp thời xử

lý điểm nghẽn. Đồng thời, cần tránh việc cấp ủy can thiệp vào công việc điều hành cụ thể của chính quyền hoặc doanh nghiệp. Bởi lãnh đạo hiệu quả là định hướng đúng, kiểm tra đúng và tạo điều kiện để từng chủ thể thực hiện đúng chức năng.

4. Kết luận

Phát triển du lịch ở tỉnh Điện Biên đang bước vào giai đoạn mở rộng không gian, nâng cao chất lượng sản phẩm và tăng cường sự tham gia thực chất của cộng đồng. Mục tiêu đến năm 2030 có sản phẩm du lịch tại 45/45 xã, phường không chỉ là chỉ tiêu về phạm vi mà còn đặt ra yêu cầu đổi mới năng lực tổ chức và phương thức lãnh đạo ở cơ sở.

Đổi mới phương thức lãnh đạo trước hết cần thể hiện ở cách tiếp cận và tổ chức nguồn lực. Cần tăng cường liên kết không gian du lịch, cụ thể hóa định hướng thành mục tiêu và kết quả, phát huy vai trò chủ thể của cộng đồng, đồng thời gắn quảng bá với khai thác dữ liệu và truyền thông số, gắn PTDL với bảo tồn văn hóa, giáo dục và môi trường. Trong thời gian tới, việc đánh giá kết quả lãnh đạo cần tiếp tục được hoàn thiện trên cơ sở dữ liệu và phản hồi của người dân, doanh nghiệp và du khách. Việc lượng hóa kết quả phù hợp, xác định rõ trách nhiệm của từng chủ thể và tổng kết những mô hình có hiệu quả sẽ giúp cấp ủy xã, phường từng bước chuyển từ quản lý theo nhiệm vụ sang kiến tạo phát triển, qua đó nâng cao chất lượng và tính bền vững của du lịch Điện Biên. Để những định hướng trên đi vào thực tiễn cần coi đổi mới phương thức lãnh đạo là quá trình thường xuyên, gắn với kiểm tra, phản hồi và điều chỉnh. Mỗi địa phương có điều kiện khác nhau nên không thể áp dụng một mô hình duy nhất; điều quan trọng là cấp ủy xác định đúng lợi thế, lựa chọn đúng trọng tâm và tạo được cơ chế để các chủ thể cùng hành động. Qua đó, mục tiêu mở rộng sản phẩm du lịch đến 45 xã, phường có thể được thực hiện theo hướng chú trọng chất lượng, thay vì chỉ tăng về số lượng.

Trong mô hình chính quyền địa phương hai cấp, cấp xã, phường là cấp gần dân và trực tiếp hơn với các hoạt động phát triển ở địa phương. Nếu cấp ủy định hướng phù hợp và tạo được sự đồng thuận, chính quyền có điều kiện phát huy vai trò kiến tạo, doanh nghiệp kết nối với thị trường và cộng đồng tham gia làm chủ sản phẩm. Khi đó, du lịch có thể tạo thêm sinh kế tại chỗ, góp phần gìn giữ bản sắc và phát huy các giá trị đặc sắc của Điện Biên.

Tài liệu tham khảo

- Ban Chấp hành Trung ương (2017). *Nghị quyết số 08-NQ/TW, ngày 16/01/2017 về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*.
- Ban Chấp hành Trung ương (2022a). *Nghị quyết số 18-NQ/TW, ngày 16/6/2022 về tiếp tục đổi mới, hoàn thiện thể chế, chính sách, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý và sử dụng đất, tạo động lực đưa nước ta trở thành nước phát triển có thu nhập cao*.
- Ban Chấp hành Trung ương (2022b). *Nghị quyết số 19-NQ/TW, ngày 16/6/2022 về nông nghiệp, nông dân, nông thôn đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*.
- Giàng Blà (2025). *Chia sẻ kinh nghiệm làm du lịch cộng đồng giữa xã Mường Chà với xã Nậm Nèn*.
https://muongcha.dienbien.gov.vn/TINTUC_2024/View/?UserKey=Chia-se-kinh-nghiem-lam-du-lich-cong-dong-giua-xa-Muong-Cha-voi-xa-Nam-Nen&PageIndex=15 ngày 04/12/2025.
- Hội đồng nhân dân tỉnh Điện Biên (2026). *Nghị quyết số 16/2026/NQ-HĐND, ngày 29/6/2026 quy định chính sách hỗ trợ phát triển sản phẩm du lịch trên địa bàn tỉnh Điện Biên*.
- Quốc hội (2017). *Luật Du lịch*. Luật số 09/2017/QH14 ngày 19/6/2017.
- Quốc hội (2025). *Nghị quyết số 1661/NQ-UBTVQH15, ngày 16/6/2025 về việc sắp xếp các đơn vị hành chính cấp xã của tỉnh Điện Biên năm 2025*.
- Tỉnh ủy Điện Biên (2025). *Nghị quyết số 12-NQ/TU, ngày 31/12/2025 về phát triển du lịch tỉnh Điện Biên giai đoạn 2026-2030, định hướng đến năm 2035*.